

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXV. (19)

No. (štev.) 50

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

14. decembra 1966

Ali mislimo na to?

Dvajset let je že mimo — ne da bi jih čutili — od našega mejnika.

V dvajsetih letih se mnogo zgodi. Mislimo, da nadaljujemo borbo izpred 25 let. Čutimo se trdne in odločni smo, da vztrajamo do konca.

Čas gre hitro naprej in kakor je slovenska grobišča pomaknil že dve desetletja nazaj, tudi naši izseljenski skupnosti piše kronologe ljudi, ki so z nami kot vodniki nastopili pot iz domovine. Koliko let imamo še pred seboj? Bomo čakali konec? Kdo bo nadaljeval? Kdo dokončal?

Recimo, da nimamo novih sil, mladega rodu istega duha in ognja — pa smo prisiljeni reči: izgubili smo borbo.

Naša mladina je merilo, ki bo odločalo končni izid.

Ali mislimo na to?

Mislimo na to da se naša vloga spreminja in odgovorno vlogo posredovalca? Poskrbeti za nadaljevanje. Skovati vmesni člen v verigi, spojit preteklost z bodočnostjo. Rasti v novo pomlad, dati nov sad. Biti živ rod.

Kakor iz poletja sklepamo na žetev, tudi mi danes v naši mladini gledamo bodočnost. V njenem govorjenju, zadržanju, v njenem udejstvanju. Kaj nam obeta naša mladina?

Kot na dlani, je pred nami slika. Iz nje sklepamo na bodočnost. Iz nje tudi razbiramo, kakšna je bila naša setev.

Kaj smo sejali 20 let?

Kdor ima zdravo oko, vidi. Kdor je iskren in pameten, razume. Lepo obetajo nekateri sadovi, prelepo. A le nekateri.

V čem smo se motili, kaj smo opustili, da žetev ni bolj obetajoča? Nismo bili preveč osredotočeni vase, v svoje — nekatere upravičene — probleme, v preteklost, pri tem pa pozabljali, da nas otroci potrebujejo; potrebujejo naše pozornosti, našega razumevanja, naše pomoči.

Če bi ne imeli živih dokazov, da je mogoče biti mlad, pošten, veren, ter obenem izven domovine slovensko čuteč, bi rekli, da se ne spleča truditi. A ti nekateri so pred vso našo skupnostjo svetla točka, ki kaže, bodri, prosti in svari: pomagajte graditi slovensko mladino.

Kdo more preslišati ta klic? Kdo si upa zatisniti ušesa pred izročilom, ki odmeva iz globin zasutih grobišč in ne bo utihnil, dokler ne bo izvojevan boj za sveto, ki so ga oni blagoslovili s svojo krvjo.

Vsi smo poklicani, vsi odgovorni. Kot v družini, drug za drugega. Za vse je dovolj dela. Cela področja kličejo k sodelovanju. Zgradili smo domove. Zgradimo tudi našo mladino! Vsak naj prispeva svoj del. Z idealizmom, z razumevanjem, s potrpljenjem, a vztrajnostjo in doslednostjo najvažnejšemu. Predvsem pa z ljubeznijo. Delo za mladino je nekaj lepega, je ustvarjanje.

Vsakdo od nas bo odgovarjal za svoje življenje. Ali bomo mogli reči, da smo mislili tudi na to?

M. B.

Sirijska vlada, za katero stoji Sovjetska zveza, je zaplenila petrolejski vol petrolejske družbe Iraq Petroleum Company, ki je konzorcij britanskih, holandskih družb, po katerem se pretaka petrolej iz različnih petrolejskih vrelcev do sredozemskega pristanišča Baninas. Sirijska vlada je napravila ta korak pod pretezo, da ji Iraška petrolejska družba dolguje od 1. januarja do 30. septembra 3.743.904 funtov šterlingov (kot poročeno pristojbino za petrolej, ki se pretaka preko sirijskega državnega podskih družb, po katerem se pretaka petrolejske naprave, ki jih ima v tej državo, okoli 11 milijonov funtov šterlingov, kar predstavlja glavni dohodek sirijski drž. blagajni. Sirijska vlada hoče sedanjo napetost na bližnjem vzhodu izkoristiti za izsiljevanje Iraške petrolejske družbe ter od nje sedaj zahteva tudi plačilo za zvišan pristojbino za petrolejske naprave v Siriji tudi za nazaj za okoli 40 milijonov funtov šterlingov. Nobenega dvoma ni, da za takim zadržanjem sirijske vlade stoji Sovjetska zveza, ki hoče sama priti v arabsko petrolejsko področje, ki je bilo doslej v izključni posesti zahodnih zaveznikov. Vsi poskusi, da bi se kdo drago doslej polastil posesti najbogatejših petrolejskih vrelcev v tem delu sveta, so doslej vodili do oboroženih spopadov.

VAŽNI POLITIČNI POSVETI V PARIZU

V Parizu so zbrani zunanji ministri zah-evrop. obrambne skupnosti. Glavna vprašanja, ki so na dnevnem redu tokratnega zasedanja, se nanašajo na vojne dogodke v Vietnamu, na evropsko obrambno skupnost po odhodu Francije iz nje in na sedanji položaj v Evropi z ozirom na stališče Moskve do nemškega vprašanja.

Sestanek je teden dni po obisku predsednika sovjetske vlade Kosigina Franciji. Iz poročila o njegovih razgovorih je razvidno, da Kosigin ni mogel pridobiti De Gaulle za sovjetsko stališče proti Zahodni Nemčiji. De Gaulle je trdno vztrajal pri svoji odločitvi, da je mir v Evropi mogoč samo po združitvi obeh Nemčij na osnovi svobodnih volitev. De Gaulle in Kosigin sta si bila edina samo glede Vietnoma, kjer je De Gaullova politika do ZDA znana.

Med zasedanjem zah-evropske obrambne skupnosti bodo v Parizu važni politični razgovori z De Gaulle. Pri njem je bil v sredo sprejet ameriški zunanji minister Dean Rusk, ki se je v Parizu vrnil iz Saigona, kjer je imel razgovore

s predstavniki sajgonske vlade. Istočasno je bil na delu tudi potujoči poslanik predsednika Johnsona Harriman v Alžiru in Španiji. Za Alžir pravijo, da je pripravljen posredovati v Vietnamu za doseg daljšega premirja, za katerega se zavzema tudi papež Pavel VI., ki naj bi privedlo končno do ustavitve sovražnosti. Te so bile srdite zlasti v zadnjih dneh, ko je prišlo tudi do tragičnega dogodka, da je na enem delu bojišča ameriško letalstvo po pomoči bombardiralo lastne oddelke ter je bilo v napadu 16 ameriških vojakov ubitih, več pa ranjenih.

V četrtek bo imel De Gaulle na obisku in na razgovoru novega nemškega zunanjega ministra Willyja Brandta, ki želi tako njemu, kakor ostalim zahodnim zaveznikom odkrito povedati stališče nove nemške vlade glede postopanja zahodnih zaveznikov z Zahodno Nemčijo, ki naj bo rezultat take njihove politike, da bodo Nemci imeli zavest, da zavezniške izjave glede nemške bodočnosti niso samo besede, ampak, da jih potrjujejo tudi dejanja.

Kiesinger o politiki svoje vlade

Novi zahodnonemški kancler Kiesinger, predsednik vlade močne koalicije krščanskih demokratov in socialdemokratov, je v torek, 13. decembra, pred poslansko zbornico prebral program svoje vlade. V govoru je naglašal, da je „nemška vlada pripravljena vzdrževati diplomatske zveze z vsemi državami, ki hočejo sodelovati z nemško vlado na osnovi vzajemnega razumevanja in z upanja. Nemška vlada je za učinkovit in

trajen mir, ki naj odstrani politično napetost in zadrži tekovanje v oroževanju. Kar se pa bodočnosti Evrope tiče, bo razvoj francosko-nemških odnosov igral odločilno vlogo. Mir v Evropi, ki ga tako žele na Vzhodu in Zahodu, je nemogoče brez iskrenega razmerja med Nemčijo in Francijo.“

Kiesinger je že tudi napovedal sestanke, ki jih bo imel z De Gaulle in predsednikom brit. vlade Wilsonom.

Washington ne verjame v iskrenost Hanoija

Ameriška tedenska politična revija Newsweek je napravila komunist. vladi v Hanoju in komunistični Kitajski velikansko uslugo, ko je pred dnevi objavila, da je ameriška vlada že trikrat odbila hanojske ponudbe za mirovna pogajanja.

Povod za objavo tega poročila je dal U Thant, še za pet let izvoljeni glavni tajnik ZN. U Thant je reviji Newsweek izjavil, da je trikrat poskušal pripraviti mirovna pogajanja med Washingtonom in Hanojem jeseni leta 1964 ter spomladi leta 1965, pa je vsakokrat naletel na odpor v Washingtonu.

V izjavi, ki jo je dal revijskemu dopisniku Emmetu Johnu Hughesu, je U Thant dejal, da je govoril z umrlim Adlai Stevensonom, s katerim je poskušal pripraviti mirovna pogajanja. Stevenson da je bil pripravljen poskusiti vzpostaviti mirovne stike s Hanojem.

Toda Washington prvič ni odgovoril;

I Z T E D N A V T E D E N

Papež Pavel VI. bo imel letošnjo polnočnico v Florenci. Hoče biti sredi trpečega ljudstva, ki ga je pred mesecem dni prizadela strašna povodenj, v kateri je izgubilo življenje 120 ljudi, materialna škoda pa znaša 3 milijone dolarjev. V Florencio bo odšel proti večeru, po polnočnici se bo pa vrnil v Vatikan, da bo lahko na božični dan imel dopoldne v baziliki sv. Petra slovesno mašo ter nato podelil božični blagoslov vsemu svetu. Polnočnico v Sikstinski kapeli, ki jo je imel vsako leto papež za člane diplomatskega zbora pri Vatikanu, bo imel letos državni tajnik Amleto Cicognani. Papeža bo na potovanju v Florencio spremljal samo njegov tajnik. Za papežem Pijem IX. bo po letu 1875 Pavel VI. drugi papež, ki obišče Florencio.

V Montevideu v Urugvaju so prejšnji teden zborovali zunanji ministri desetih latinskoameriških držav, ki sestavljajo Latinsko ameriško združenje za svobodno trgovino. Na sestanku je bilo sprejetih več sklepov za še večjo gospodarsko povezavo teh držav. Med drugim je bil ustanovljen Svet zun. ministrov Latinskoameriškega združenja za svobodno trgovino kot vrhovni organ te ustanove. Sklenjeno je bilo, da sa potovanje ljudi iz ene v drugo državo članice te gospodarske skupnosti ni potrebna več viza, ampak že zadošča osebna izkaznica ali potni list.

ZDA, Sovjetska zveza ter ostale članice ZN so podpisale vesoljski atomski dogovor, ki določa, da se Luna in ostaja nebesna telesa smejo uporabljati samo

drugič je predlog odklonil s trditvijo, da Hanoi iskreno ne želi miru in tretjič je predlog spet odklonil z izjavo, da bi mirovna pogajanja mogla oslabiť saigonsko vlado.

Ameriško bombardiranje Severnega Vietnoma se je začelo spomladi 1965, 24 ur potem, ko je Hanoi dobil od U Thanta sporočilo, da Washington odklanja mirovna pogajanja, poroča revija Newsweek.

U Thantove izjave, če so točno povzete v reviji, bodo vsekakor dvignile velik hrup v Washingtonu in po vsem svobodnem ter komunističnem svetu, zlasti še, ko je Washington storil vse, da je U Thant bil ponovno izvoljen za glavnega tajnika ZN.

Medtem so v Vietnamu komunisti objavili, da bodo za božične praznike in za novo leto prenehali z vojaškimi operacijami, podobno izjavo sta dala tudi ameriško vrhovno poveljstvo ter južnovietnamska vojska.

v mirnodobske svrhe. Raziskovanje vesoljstva je zagotovljeno vsem, ker dogovor izključuje komurkoli individualne lastninske pravice na Lunu in na vseh ostalih nebesnih telesih.

Grška ladja Heraklion se je v prvih jutranjih urah dne 8. decembra potopila srednji poti med otokom Kreto in Pirejskim pristaniščem v Atenah. Na ladji je bilo 236 potnikov. Skoro vsi so utonili. Kralj Konstantin je s svojim letalom krožil več ur nad mestom, kjer se je vsled velikih valov potopila ladja, ter pomagal reševalcem.

Španski škofje so dali španskim katoličanom popolno svobodo za odločitev pri ljudskem glasovanju o ustavnih spremembah. Vlada je zavrnila zahtevo opozicije glede dopustitve organiziranja nastopanja proti predloženim ustavnim spremembam, ki po mnenju opozicijskih strank v bistvu ne spreminjajo sedanjega stanja v Španiji. Volivno kampanjo za ustavne spremembe je zaključil v ponedeljek 12. decembra generalisimus Franco. Pri volitvah je bila volilna udeležba kar 90%. Od oddanih glasov se jih je 95,5% izjavilo za Frankovo ustavno reformo.

V Venezueli je po atentatu komteroristov na pom. glavnega poveljnika vojske grala. Sota in Suarez predsednik Leoní začasno omejil ustavne svobode in svobodo tiska. Policija je s pomočjo vojske zasedla univerzo v Caracasu, ki je bila prava operativna baza in vojni arzenal komunistov.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Gral. Ongania o politiki svoje vlade

Predsednik republike gral. Ongania je dal izjavo portugalskemu listu Diario Popular. V njej med drugim pravi: „Ollčili smo se nevtalizirati vsako obliko ekstremizma, zlasti komunizma, ki nasprotuje duhovni edinstvi Argentincev in ki poskuša s tujimi in lažnimi formulami minirati državo, ki želi nadaljevati svoj razvoj v svojih zgodovinskih in kulturnih smereh.“

V nekaj vrstah...

V torek, 13. t. m., je prišel v Buenos Aires pomočnik ameriškega tajnika za latinskoameriške zadeve Lincoln Gordon. Imel je najprej razgovore z zun.

ministrom nato pa še s predsednikom države.

V drž. tajništvu za stanovanja je bila prva konferenca funkcionarjev tega tajništva in provincijskih vlad, ki imajo na skrbi stanovajska vprašanja. Sklenjeno je bilo, da je treba izdati državni zakon o stanovanjih, ki naj da osnovo za vso dejavnost v graditvi stanovajskih hiš.

V Bs. Airesu se je 12. t. m. začela konferenca drž. tajništva za prosveto in prosvetnih ministrov provinc. vlad. Na dnevnem redu je bila razprava o šolstvu od osnovnih šol do vseučilišč. Po zborovanju prosvetnih ministrov se je začela konferenca pravosodnih ministrov.

ZBORNİK SVOBODNE SLOVENIJE ZA LETO 1967

JE NEPOSREDNO PRED IZIDOM

Za ta Zbornik, ki izide v jubilejnem letu ob 25-letnici izhajanja Svobodne Slovenije, je napisal uvodne misli pesnik dr. Tine Debeljak. Bogata vsebina je razdeljena na 3 poglavji:

- 1. BOJ SLOVENSKE MANJŠINE V KRŠKI ŠKOFIJI na Koroškem — Avstrija** — za verski pouk otrok v slovensčini. Nadaljevanje doslej najobširnejše in najbolj dokumentarne razprave o boju Slovencev na Koroškem za svoje najosnovnejše pravice. Sestavljen dr. Podstenar.
 - 2. DOKUMENTI — RAZPRAVE IN PRIČEVANJA:** Dr. Rudolf Hanzelič — Duhovniki med prvimi žrtvami; V. Arko — p. Plácido Cortes; Ignacij Hren — Moja srečanja z generalom Rupnikom; dr. Tine Debeljak — Zapiski ob robu k dobi pred dvajsetimi leti; dr. Ljubo Sirc — Boj za zakonitost; Pavel Fajdiga — Komunistična razbitost; Janez Ovsenik — Dva moža: spomin — zgled.
 - 3. POLITIČNI CILJI SLOVENSKEGA NARODA.** Nadaljevanje ankete. V Zborniku za leto 1966 je o tem problemu razpravljalo 13 avtorjev. Za letošnji Zbornik so poslali odgovore: Janez Arnez, Emil Cof, Vekoslav Farkaš, Maks Loh, Milan Magister, dr. Bogdan Novak, Jože Poznič in dr. Ljubo Sirc. Tako bomo imeli 21 razprav o slovenskih političnih ciljih, katerih avtorji pripadajo raznim organizacijam, različnim političnim skupinam in strankam, različnim stanovom in poklicem. To bo doslej največji izbor razmišljanj o slovenski problematiki.
 - 4. MISLI IN POGLEDI MLADINE.** To je posebno poglavje, ki so ga zbrali in uredili slovenski akademiki v izseljenstvu. Iskanje odnosa do domovine, problematika dveh generacij. Literarni prispevki. — Poglavje sta uredila Jože Žakelj in Tone Mizerit; sodelujejo pa poleg teh Tine Vivot, Tine Debeljak ml., Andrej Fink, Metka Mizerit, Krista Košir-Arko, Marica Urbanija, Franci Sušnik, Ciril Jan, Zvonko Velíšček.
 - 5. SLOVENSTVU V ČAST.** Tistim, ki jih je doslej predstavil Zbornik, ker so se zaradi svojih izrednih sposobnosti uveljavili v mednarodnem svetu, se letos pridružujeta športnik in gornik Dinko Bertonec ter zdravnik, znanstvenik v Angliji dr. Jože Jančar.
 - 6. NAŠI GORNICI.** Jure Skvarča opisuje zadnje slovensko-argentinsko odpravo na Kontinentalni led. Tine Debeljak ml. se pa v članku spominja tragične smrti Tomaža Kralja in Boža Vivotca.
 - 7. SLOVENSKE DOMOVI V SVETU** je letos novo poglavje v Zborniku. Uredil ga je Joško Krošelj ter v njem prikazuje slovenske domove, ki so jih postavili slovenski demokrati izseljenci po drugi svetovni vojni v naslednjih državah: Anglija: London; Argentina: Slovenska hiša v Buenos Airesu ter slovenski domovi v Slovenski vasi, San Justo, Ramos Mejia, San Martinu, Carapachay, Miramaru, Mendozii, pristava v Castellarju, slovenski počitniški dom v Kordobskih planinah ter Planinski stan v Bariloču. Avstralija: Akcija za postavitev slovenskega doma v Sydneyu; Melbourne: Graditev Baragovega doma. Slovaški dom ter Slovenski dom. Kanada: Toronto: župnijski dvorani pri Mariji Pomagaj in Mariji Brezmadežni, slovenska pristava obeh župnij ter Slovenski dom v Torontu, farne dvorane v Winnipegu, Hamiltonu in Montrealu. Čile: V Santiagu Dom Marije Pomagaj. Francija: Slovenski prostori v Parizu. Venezuela: Pristava za slovenski dom v Caracasu in ZDA: Baragov dom v Clevelandu. Poglavje bo bogato ilustrirano s slikami posameznih domov ter dejavnosti slovenskih društev in ustanov v njihovih prostorih.
 - 8. RAZGLEDI** z opisi življenja in dejavnosti slovenskih izseljencev v svetu, kakor tudi važnih dogodkov v svetu, mimo katerih Zbornik ne more. Omenjamo le razpravo Rev. Jureta Rodeta o sklepih zadnjega vatikanskega koncila, Vodovnjakov članek o življenju in delu Slovencev na Koroškem, pregleden članek Rev. Jožeta Juraka o kulturnem delu Slovencev na Goriškem in Tržaškem, Lojzeta Ambrožiča st. o delavnosti Slovencev v Kanadi, Pavla Fajdiga o zadnjem mednarodnem krščansko-demokratskem kongresu v Limi v Peruju. Zdravko Novak nadaljuje s svojim zanimivim pregledom o knjižnih izdajah zamejskih in izseljenskih Slovencev. V Razgledih je objavljena tudi močna pesnitev Jeremije Kalina: „Deklamacija o slovenski zastavi“, ki je bila napisana za proslavo prvega praznovanja slovenske narodne zastave 29. oktobra 1966. V zaglavju NAŠA BESEDA IN PESEM so zastopani naslednji slovenski pisatelji in pesniki: P. Bernard Ambrožič OFM, dr. Jože Krivec, Marijan Jakopič, Vladimir Kos in Milena Šotšal. Poglavje je ilustrirano s slikami iz življenja Slovencev v zamejstvu in izseljenstvu.
- Kakor v prejšnjih letih ima tudi Zbornik za leto 1967 dve prilogi: umetniško ter gorniško na finem ilustracijskem papirju. Za umetniško prilogo so poslali v objavo reprodukcije svojih najnovejših slik in kipov naslednji slovenski umetniki v svobodnem svetu: France Ahčin, Ivan Bukovec, France Gorše, Ted Kramolc, Andrej Masek, Bara Remeč, Jože Vodlan, Miro Zupančič in Metka Žirovnik.
- Zbornik Svobodne Slovenije stane v prednaročilu in predplačilu do zaključno 31. decembra 1966 samo \$ 1.000.— Prednaročila in predplačila sprejemajo: Slovenska hiša, slovenski domovi in vsi dosedanji stalni zaupniki Zbornika. Opozarjamo, da je po tej znižani ceni na razpolago samo omejeno število izvodov.
- Za pošiljanje po pošti v Argentini in ameriških državah ter za Španijo je treba doplačati 100 pesov, za ostale evropske države in Avstralijo 150 pesov za izvod. V Severni Ameriki sprejemajo naročila za Zbornik: League of USA v New Yorku, Slovenska pisarna v Clevelandu; v Kanadi pa Slovenska pisarna v Torontu.

Tito o svojih skrbih in težavah kom. partije

V drugi polovici novembra je bil Tito na potovanju po Bosni in Hercegovini. Po zadnjih plenarnih zasedanjih osrednjega odbora ZKJ, na katerih so bili sprejeti sklepi v zvezi z razmerami v državni varnostni službi UDBA, odstranitvijo Rankovića in Štefanovića ter s preosnovno osred. odborov ZKJ in kom. partij po posameznih republikah, Tito zahaja pogosteje med ljudi, kakor je to delal poprej, ker se hoče osebno prepričati o položaju „na terenu“, zlasti še, „ker na papirje ne da dosti“, potem ko so ga „nekateri papirji tudi dezinformirali“.

Tako je bil 20. novembra v Bijelini. Med drugim je obiskal tamošnji dom mladine, kjer je imel razgovor s „predstavnikmi več občinskih skupščin in drugimi“. Na vse informacije, ki jih je dobil od njih, je povedal nekaj svojih misli „o gospodarski in še bolj družbeni reformi“.

Govorec o investicijah in izvajanju gospodarske reforme je kritiziral tiste, ki se v besedah strinjajo z omejitvijo obsega investicij, v praksi pa delajo narobe. Poudarjal je znova, da je treba ustaviti ali odložiti gradnjo mnogih objektov, posebno tistih, v katerih se bo začela proizvodnja šele čez šest, sedem let, med tem, ko ni mogoče omejiti investicijskih načrtov na področju električne energije, katere primanjkuje. Naglašal je, da je „nedisciplina pri investiranju in nerazumevanju ukrepov, ki prispevajo k uresničevanju gospodarske reforme, resna stvar, ki jo je treba vzeti v precep“.

V nadaljnjem govoru se je povrnil na brionski sestanek osrednjega odbora ZKJ. Dejal je, da je „na brionski seji šlo za veliko večje stvari kot so mikrofoni. Prisluskovalje je bilo samo ena od ena od anomalij in sicer postranska. Pred očmi smo imeli predvsem pojav“, ki bi lahko prizadeli naši skupnosti veliko škode in onemogočili uresničitve gospodarske reforme“.

Tito brani UDBO

V zvezi s kampanjo proti UDBI je Tito v nadaljevanju svojega govora dejal: „Rad bi tu povedal, da me hudo tare, ker se je začela kampanja proti naši organizaciji državne varnosti, začeli pa so jo prav tisti ljudje, ki so — kakor pravi ljudstvo — imeli maslo na glavi. Ne morem se strinjati s tem. To počno zato, da bi odvrnili pozornost od sebe. Kdo pa so ljudje v naši varnostni službi? V glavnem komunisti. Med vojno in po njej smo pošiljali v to službo najboljše komuniste. Mar naj se zdaj pokorijo za peščico, ki si je ustvarila napačen sistem, ali tiste posameznike, ki so počenjali kazniva dejanja in zlorabljali svoj položaj? Narobe je, da zdaj v te ljudi iz varnostne službe frontalna mečejo krepela in kamenje, in sicer pogosto tudi tisti, ki imajo najmanj pravico to početi in ki so bili med vojno sovražniki tega družbenega sistema. Toda naša skupnost je šla preko vsega tega, omogočila je, da so vsi občani v naši družbi enakopravni. Čas opravi svoje. Toda vidite, nekateri spat dvigajo glave, in to je tisto, kar hudo teži srce človeku, ki se je boril in preživel kri. Med vojno in v najhujših trenutkih po vojni nam je bila, pa še kako, potrebna varnostna služba, katere pripadniki so dajali življenja, ko so opravljali svojo dolžnost. Potrebna nam je tu-

di danes“. Tito zatrjuje, da je zaradi tega „odločno proti temu, da bi izvajali kakršno koli diskriminacijo proti njim kot občanom“. Priznava, da mu je znano, da so v tem pogledu „tudi pereči primeri, ker se pripadniki te službe obnačajo osebno nanj“.

Tito priznava obstoj „političnih“ tovarn

Izvajanje gospodarske reforme Tito označuje za „revolucionarno dejanje“. Do nje pa po njegovem zatrjevanju ni prišlo „zaradi napak“, na katere je ponovno opozarjal, ampak „zaradi močnega in bujnega gospodarskega razvoja“ v državi. Priznava, da je gospodarska reforma prizadela posamezna podjetja, „predvsem takolimenovane politične tovarne, za katerih graditev tudi ni bilo pogojev“. Te tovarne je treba „pru- usmeriti v proizvodnji ali integrirati“.

Svoje poglede o nujnosti izvedbe gospodarske reforme je Tito zaključil z ugotovitvijo, da ta reforma je kaže uspehe in „da tudi v tujini mnogi občudujejo ta naša uspeša dejanja“. Priznava pa, da so v tujini „tudi taki, ki mislijo, da ne bomo uspeli“. Tem Tito odgovarja, da bodo uspeli, kajti „kljub težavam moramo uspeli“.

Razlogi za preosnovo partije

Zadnji del svojega govora je Tito posvetil preosnovi komunistične partije. Povedal je, da je bila ta preosnova potrebna zato, „da bi tudi Zveza komunistov uspešneje delovala“. Zato je sedaj po četrtem in petem plenarnem zasedanju Osrednjega odbora ZKJ v pripravi že šesto, kajti „komunistom ni bilo jasno, kaj morajo delati“. Po Titovi izjavi „se je razmahnila čaršijska stihija, razmahnilo so se sovražni elementi, ki so si prilaščali pravico, da kritizirajo vse in vsakogar, da pripovedujejo, kakšna da bo Zveza komunistov in kakšna naj bodo njena vodstva“. Pravi dalje, da je konstruktivna kritika dopustna, „ni pa nam potrebno kritikarstvo“. V zvezi „z odmiranjem države“ pravi, da so o tem govorili že na VI. kongresu, niso pa v nobenem partijskem forumu še govorili o odmiranju partije, ker „odmiranje Zveze komunistov ne prihaja v poštev, kakor tudi ne slabitev njene vloge“. „Prijateljem v vzhodnih državah“, ki vodstvu jug. kom. partije očitajo, da „hočejo napraviti iz partije zgolj navadnega svetitelja“, Tito odgovarja, da taki očitki „ne drže“. In prav zato, ker je po Titu jug. kom. partija v idejno-političnem pogledu držala „premašo stvari v svojih rokah in ker je nekaterim dovolila, da nam zvođenjujejo proces našega socialističnega razvoja, smo tudi sklenili napraviti reorganizacijo“. Tito prejšnjemu osrednjemu odboru kom. partije očita, „da se je premalu ukvarjal z raznimi odkloni v literaturi, filozofiji in na drugih področjih“. Zato preosnova, da bo „Zveza komunistov postavljena na take temelje, da bo kolikor najbolj mogoče učinkovita, da bo pojasnjevala stvari in da ne bo dopuščala deformacij, ki jih je bilo veliko“, in da bodo „komunisti vedeli, kaj je treba delati in česa ne smejo“.

Tako Tito o težavah, v katerih je s svojo komunistično partijo. Njegove misli o preosnovi partije so jasne. Imajo za cilj, da z njimi partija postane „bolj učinkovita“, da ne bo „odklonov v literaturi, filozofiji in na drugih področjih“.

Slovenski visokošolski dom na Dunaju

Petnajsti november 1966 je za slovenski narodno manjšino v Avstriji pomemben dan. Tega dne so namreč na Dunaju slovesno odprli slovenski visokošolski dom Korotan. Pri tej slovesnosti so bile navzoče ugledne avstrijske vladne osebnosti s kanclerjem dr. Josefom Klausom na čelu, predstavniki dunajske univerze in avstrijske visokošolske zveze ter zastopniki dunajske občine. Iz Koroske so bili navzoči ravnatelj Mohorjeve družbe dr. Janko Hornböck, dr. Valentin Inzko, predsednik Narodnega sveta koroskih Slovencev, Zvezo slovenskih organizacij dr. Franci Zwitter, za Zadržno zvezo dr. Mit Zwitter. Prav tako so bili navzoči mnogi na Dunaju živeči Slovenci, med njimi prof. Marijan Rus. Jug. oblasti je zastopal veleposlanik Vjekoslav Prpić s tajnikom veleposlanštva Jožetom Snogem. Iz Ljubljane je prišel predsednik komisije za narodnostna vprašanja pri izvršnem svetu Bojan Lubej. Lepo so bili zastopani tudi gradiščanski Hrvatje.

Za uvod je mešani pevski zbor Kluba slovenskih študentov na Dunaju zapel Prešernovo Zdravljico, nato pa je na zbrano občinstvo naslovil pozdravne besede rektor Visokošolskega doma g. p. Ivan Tomažič. Zlasti je pozdravil kanclerja dr. Klaus. Slavnostni govor je imel dr. Valentin Inzko. V imenu narodnega sveta koroskih Slovencev ter Mohorjeve družbe se je iskreno zahvalil g. p. Tomažiču za ves njegov trud in vno, ki ju je vložil v zgraditev Korotana. „Nič me med Slovenci bi ne zmogetega, kar ste uresničili. Vse žrtve zadnjih let ste doprinali samo za to, da bi omogočili slovenskim akademikom, raztresenim po dunajskem mestu, udobno stanovanje v lastnem domu,“ je zatejal govornik.

Za dr. Inzkom je povzel besedo avstrijski kancler dr. Klaus. Poudarjal je, da je ob tej slavnosti vesel iz treh razlogov. Ob odprtju slovenskega visokošolskega doma na Dunaju se spominja sam visokošolskega študija pred 37 leti na Dunaju, na slavnosti govori kot koroski rojak, kjer se srečujejo tri velike kulture: germanska, slovanska in romanska. Kot avstrijski kancler pa poudarja, „da avstrijska usoda sega daleč preko meja dežele. In to naj bi uresničili tučarji na Dunaju“. V nadaljnjem govoru je povedal, da je zvezo prosvetno ter da se trudi, da bi rešilo vprašanje, min. finančno podprlo postavitev doma „ki je še ostalo odprto in ki je zasidrano v državni pogodbi“, kajti „dati je treba manjšinam v Avstriji tisto zakonito podlagi, ki jim bo omogočila njih obstoj in razcvet“.

Nato je kancler dr. Klaus odprl slovenski visokošolski dom Korotan.

V tednu otvoritve visokošolskega doma Korotan je bilo na Dunaju še več drugih slavnosti. Tako je imel 18. novembra pevski zbor ljubljanske univerze Tone Tomšič koncert v dvorani visokošolskega doma. S pevci je bil tudi rektor ljubljanske univerze ing. Albert Struna, predsednik vsučiljskega sveta ing. Marko Bulc, tajnik univerze Edo Grčić in predsednik vseučiljskega sveta študentov Ivo Marek. Pevski zbor Tone Tomšič je istega dne zvečer imel koncert v slavnostni dvorani dunajske univerze pred izbranim avstrijskim in mednarodnim občinstvom.

Dne 21. novembra je obiskal dom Korotan škof krške škofije dr. Josef Köst-

če je kdaj bilo potrebno, potem je danes, v naših razmerah doma in v tujini, potrebno, da se naš človek ne samo zanima, marveč da se krepko oprime dela za skupni blagor. Sicer bodo to delo vzeli v zakup ljudje, ki bodo iskali le svojo osebno korist in svojo osebno čast.

Pa še drugega koraka se ne smemo ustrašiti: stopiti k odkritemu in po- žrtvovalnemu sodelovanju!

V svojih zgodovini — pretekli in sedanj — imamo dovolj lepih in živih zgledov, ki nam bodo svutili, ki nas bodo vodili na tej poti.

In v nas je dovolj moči, da bomo tudi mi sami to zmogli.

To je naša politika, ki nam je nihče ne more prepovedati, za katero smo vsi poklicani, če hočemo dati iz sebe, kar je najlepšega in najdražjega v nas: ljubezen do sočloveka, ki se v enakih ali podobnih duhovnih in materialnih težavah bori, da bi pred časom in večnostjo podal svojo pravo podobo.

Naša luč, avgust, 1966

Volilni uspeh slovenske manjšine na Tržaškem

Pri zadnjih volitvah na Tržaškem je dobila Slovenska skupnost pri volitvah v tržaški pokrajinski svet 7007 glasov ter je s tem številom prvič preseгла število 7.000. Dejansko število je bilo še višje, ker je bilo precej slovenskih glasov razveljavljenih.

Pri volitvah v tržaški občinski svet je dobila Slovenska skupnost 4911 glasov. Slovenci so tako odbržali svojega zastopnika v pokrajinskem ter občinskem svetu. Za tržaškega pokrajinskega svetovaleca je bil izvoljen Saša Rudolf, za tržaškega občinskega svetovaleca pa dr. Rafko Dolhar.

Svet Slovenske skupnosti se je dne 2. decembra sestal na sejo. Po razpravi o poteku in rezultatu volitev je dal izjavo za javnost. V njej ugotavlja, da je lista Slovenske skupnosti pri obeh volitvah napredovala od zadnjih volitev tako po številu glasov, kakor po odstotkih. Vsem se zahvaljuje, da so „kljub neugodnim okoliščinam izpričali, da so Slovenci“, zatejati pa ugotavlja:

„Slovenska skupnost si je priborila pokrajinskega svetovaleca in svetovaleca v tržaškem občinskem svetu. Ta uspeh naj nam bo vzpodbuda, da bomo v bodoče še več naredili, da bodo še širši

krogi spoznali naš program in ga podprli. Slovenci se moramo zlasti zavedati položaja, v katerem se nahajamo. Naša prva dolžnost je manjšinska politika, ki ima pred očmi potrebe in koristi slovenskega življa v Italiji. S tega stališča so razni protestni glasovi slovenskih volivcev za independentiste in druge protestne politične skupine zapravljeni in zgubljeni.

Slovenska skupnost bo ostala zvesta svojemu programu in bo zahtevala, da vodijo odgovorni krogi novo politiko do Slovencev, katere mora preiti od besed k dejanjem. Slovenska skupnost je po splošnem mnenju pripomogla k ustvaritvi ugodnega ozračja za Slovence in k večji narodni samozavesti. Vladne stranke morajo zdaj načelno izrečeno dobro voljo izpričati za dejanja in sicer tukaj v vnaprej določenih rokih. V tem smislu in s tem ciljem svet Slovenske skupnosti proučuje položaj in določa svojo politično taktiko ter se obvezuje, da bo zavzel stališče, ki bo odgovarjalo volilnemu programu Slovenske skupnosti in potrebam ter koristim vseh Slovencev na Tržaškem, kakor tudi tam, kjer našina rojakom odrekajo vse narodnostne pravice.“

Borba za oblast med komunisti v Jugoslaviji še ni končana

Na drugem mestu objavljamo izvešček iz govora, ki ga je imel Tito 20. novembra v Bijelini. V njem je pojasnjeval med drugim sklepe brionskega plenarnega zasedanja Osrednjega odbora ZKJ o izključitvi Rankovića, Štefanovića in drugih visokih funkcionarjev v državni varnostni službi UDBA. Zagovarjal je sprejete sklepe proti Rankoviću, branil pa samo UDBO pred napadi, ki so se sprostil nanjo.

Toda dobrih 14 dni zatem ima svet novo presenečenje v zadržanju jugoslovanskih komunistov in samega njihovega voditelja Tita. Francoska agencija AEP je dne 9. decembra poročala iz Beograda, da je zvezna skupščina v Beogradu preučevala dolgo poročilo posebne preiskovalne komisije o zlorabah, ki so jih delale vodilne osebnosti v UDBI. Poročilo te komisije med drugim navaja, da so bile prisluskovalne naprave v Ti-

ner ter blagoslovil hišno kapelo in poslopje. Zbrane študente je nagovoril v slovenskem in nemškem jeziku, nato so pa bile pete litanije ob asistenci kanonika A. leša Zechnerja ter rektorja visokošolskega doma p. Ivana Tomažiča. Blagoslovitve visokošolskega doma se je udeležil tudi predsednik Mohorjeve družbe dekan Filip Millonig.

tovi rezidenci in v njegovih delovnih sobah, kakor tudi v kabinetu in na stanovanju Edvarda Kardelja zvezane direktno z Rankovičevim stanovanjem. Prav tako so bile prisluskovalne naprave na stanovanjih in po uradih visokih vojaških osebnosti.

Sredi razprave o teh nepravilnostih je po poročilu francoske častnikarske agencije zvezna skupščina v „nepričakovanem ukrepu pomilostitve prekinila razpravo o nepravilnostih Rankovića in njegovih sodelavcev“. Beograjski poročevalec francoske agencije navaja, da v Beogradu „odločitve zvezne skupščine tolmачijo kot pokušus pomiritve Srbov v Jugoslaviji, ki so izrazili svoje nezadovoljstvo po odstavitvi Rankovića in njegovih glavnih sodelavcev“.

Ameriška agencija United Press je pa 10. decembra iz Beograda poročala, da je sam Tito odredil prekinitve procesa proti Rankoviću, potem ko je prišel do zaključka, da „državna varnostna služba kot celota ni delala proti Jugoslaviji“. Prav tako je bil po Titovi odredbi ustavljen proces proti dvema glavnima Rankovičevima sodelavcema ter še proti 16 članom drž. varnostne službe.

Poročilo dalje navaja, da se je Tito prepričal, da se Ranković ni boril „za hegemonijo“ in da prisluskovalnih naprav in svojih ljudi ni postavljali na važne in ključne položaje zato, da bi odstavil Tita, ampak zato, da bi zasedel ta položaj potem, če Tita več ne bi bilo.

Gornje odločitve potrjujejo, da je Ranković zaradi ohranitve svojih položajev v partiji tako močno hujskal srbsko javno mnenje tudi z nacionalističnimi gesli kot z napadi Hrvatov in Slovencev ter Makedoncev na Srbe in na njihovo zastopavanje, da je morala pred takimi izrazi nezadovoljnosti kloniti celo zvezna skupščina v Beogradu.

Te odločitve v Beogradu pa tudi potrjujejo, da borba za oblast in položaje v jugoslovanski komunistični partiji še ni končana. V prihodnjem letu, ko bodo v Jugoslaviji splošne volitve, bomo gotovo doživeli še marsikak dogodek, ki bo vzbujal presenečenje.

BRITANSKA RAZSODBA O ARGENTINSKO-ČILENSKI RAZMEJITVI

Britanska vlada je 14. t. m. izročila predstavnikom Argentine in Čile razsodbo o razmejitvi med obema državama na spornem področju na jugu. Po dvajsetmesečnem preučevanju dokumentarnega gradiva, ki ste ga predložili zainteresirani stranki, je britanska vlada od 478 kv. km. od Čile osporavanege ozemlja prisodila Argentini 71%, Čilu pa 29%.

Vladi obeh držav sta z razsodbo zadovoljni.

„Demokratično“ taborišče smrti: Goli otok

Objavljamo v prevodu poročilo o strahotnih razmerah v koncentracijskem taborišču Goli otok, ki ga je dne 8. septembra 1966 objavil opozicijski francoski tednik Rivarol:

V severnem delu Jadrana, blizu nedostopne rezidence Josipa Broza-Tita in luksuznih vil članov novega jugoslovanskega razreda, je tudi otok mučenec. V srbohrvaškem jeziku se ta otok imenuje Goli otok. Otok brez dreves in brez vode, le-to dovažajo na otok z ladjami. Vodo morajo nesrečneži ki jih je titovski teror pripeljal na Goli otok, dobiti le trikrat na dan: zjutraj, opoldne in po delu. Na Golem otoku je tudi pokopališče internirancev, kjer je vklepana v kamen le številka. Na pokopališču ne more noben zapornik priti za življenja. Večkrat so se obupanci skušali rešiti taborišča plavaje. Stražarji so jih postreljali in nato so njihova razkosana trupla javno izpostavili.

Celo v sami Jugoslaviji so redki, ki vedo, da Goli otok obstaja, pa ti se niti ne upajo govoriti o tem taborišču smrti. Tisti, ki so se rešili z otoka, molče iz strahu pred represalijami in so tudi sorodnikom zabičali, naj nikar ne izgovore prekletega imena.

Toda leta razjasnijo tudi še tako skrivnosti. Na Golem otoku so

internirali in „pravzgojevali“ kominformiste, ki so jih zasledovali po sporu med Stalinom in Titom l. 1948. Še več pa je zaprtih tam profikomunistov, ki jih imenujejo „reakcionarje“. Vsi niso pomrli, niti niso podlegli raznim načinom mučenja. Morda bo prišel še dan, ko bo kak izmed njih preživel komunistični režim in bo mogel nekega dne svobodno govoriti o preživelih strahotah in pričati o tem.

V naslednjih odstavkih dajemo besedo enemu takih; seveda smo prej preizkusili njegove izjave in jih primerjali s pričevanjem še drugih, ki jih je doletela podobna usoda.

Sprejem na Golem otoku

Odpeljali smo se iz Beograda v običajnih živinskih vagonih. V prvem vagonu, ki je bil potniški, so se vozili naši stražarji. Naši živinski vagoni so bili zaklenjeni, mi sami pa vklepani; luči ni bilo nobene. Pot je trajala dve noči. Nismo vedeli, kam nas peljejo, toda slutili smo, da nas po zaporu čaka Goli otok.

Bila je še noč, ko so nas še vedno

vklenjene „pretovorili“ na ladjo, ki nas je prepeljala na otok. Šele na otoku so nas odvezali, da smo mogli opraviti potrebo, eden za drugim pred glavnim vhodom taborišča. Pred taboriščem smo nato čakali v vrsti ure in ure, skoro vso noč. Z druge strani vhoda smo slišali neverjeten hrup, krike, kletvine, ječanje, a vedeli nismo, kaj se tam dogaja. Toda še prehitro smo spoznali tudi mi, za kaj gre.

Odprla so se vhodna vrata, v dvostopu smo vstopali v taborišče. Vrsta je bila dolga, konca ji nisem videl zaradi teme in zmešnjave, ki je nastala ob prvem koraku sprednjega tovariša: slišali so se udarci, ki so padali po njem od leve in desne. Bili so nas s pestmi, nas klofotali in nas tolkli z raznimi predmeti po glavi, trebuhu in hrbti, vsem pa so vpili: „Aha, tu si, torej, izdajalec. Izdajalec, ničvrednež, bedak, ki si se upal izdajati našo državo, ti si se drznil, svinja, vzdigniti roko nad našo veliko, slavno in nepremagljivo partijo in njene voditelje. Tvoje kosti bodo ostale tu, če se ne boš takoj poboljšal.“

Kakor v kakem gledališču — na odru — so sedeli v udobnih naslanjajih s cigareti v rokah oblastniki taborišča: ravnatelj, podravnatelj, častniki in stražarji. Z ugodjem so gledali grdi

sprejem, ki so ga stari taboriščniki uprizorili ob prihodu novodošlih. V tem taborišču namreč glavni mučitelji niso stražarji, ampak zaporniki. Kasneje sem doumel: Kdor močneje bije, kdor močno kriči in psuje na najbolj nesramen način, dobi v jetniškem spisku ob svojem imenu „+“ (plus) in s tem poveča možnost izpustitve iz tega pekla. Nasprotno pa tisti, ki se ne obnašajo „primerljivo“ pri tej važni „nalogi“, dela proti narodu in partiji in dobi „—“ (minus); ta bo počasi umiral in poginil. Stražar ga bo poklical, naj se postavi v vrsto, in nesrečnež, namesto da bi dal udarce, jih bo dobival še več, mučitelji v vrsti ga bodo z vso naslodo bili kot izdajalca starih zapornikov...

Večina novincev pade sredi med obe vrsti mučiteljev. Redkim uspe preteči dolgo vrsti, vsi so raztrgani in okrvavljeni. Komur je uspelo, ga postavijo na oder, da si ga vsi ogledajo: „Ta je trd, ga bo težko krotiti,“ pravi eden oblastnikov taborišča, „toda omečali smo kamenje na tem otoku, pa ne bi tega! Obzirno ga odpeljite v celico!“

Ne vem, kje sem jaz padel. Zavedel sem se v celici, kjer je bila še večina sotrpinov v nezavesti. Nekateri pa so ječali.

Tak sprejem je pripravljen zapornikom na Golem otoku. (Sledi)

Novice iz Slovenije

Neverjetno, toda resnično...

Večkrat beremo o raznih anomalijah v gospodarskem življenju pod komunistično diktaturo v domovini. Človek se čudi, da je kaj takega sploh mogoče. Sploh ne bi verjel, če takih stvari ne bi bral v samem komunističnem tisku. Zlasti je človek pričakovati, da bodo komunisti gospodarstvo in industrijo vsaj po napovedani gospodarski reformi vodili tako, kot to delajo v zahodnem svetu. Izgleda pa, da je ostalo še naprej vse pri starem. Vsaj Delo z dne 25. novembra leto nam za to navaja naslednje ugotovitve:

To je za pogovore z bralci! je rekel znanec, ko je prejel pismo, katerega je v ihti napisal strokovnjak, ki že nekaj mesecev čaka na zaposlitev. Pismo se glasi:

„Diplomirani... z doktoratom, opravljenim na svetovno priznani fakulteti, išče službo. Ima 23 let izkušenj (terenjska praksa, 15 let upravne službe, 4 leta dela v inozemstvu, govori in piše francosko, nemško in srbo-hrvatsko, ima nekaj znanja španščine in angleščine). Pripravljen je opravljati katerokoli dobro plačano delo. Če je doktorat ovira, se mu odpove. Tudi diplomu I. in II. stopnje je pripravljen zavreči. Ima določene izkušnje v zunanji trgovini če je znanje tujih jezikov pri nas ovira za zaposlitev v tem sektorju gospodarstva, ga bo, obljublja, pozabil... itd.

K. G. sprašuje: „Kje bi to objavil? Morda v 'Delu'?"

Odgovor. — Pismo ironizira neko stanje pri nas, nekakšen paradoks, ko po eni strani naši industriji primanjkuje strokovnjakov, po drugi strani pa mnog šolani ljudje ne morejo dobiti zaposlitve, ker so jim vrata tovarn zaprta. Zakaj?

Odgovor daje analiza strokovne usposobljenosti kadrov, zaposlenih v slovenskem gospodarstvu. Tanjugov komentator Franček Drenovec povzema iz nje te podatke: dve tretjini delovnih mest v slovenskih podjetjih, za katere se zahteva visoko šolska izobrazba, zasedajo ljudje z osnovno, nižjo ali strokovno šolo. Le 17% vodilnih kadrov v industriji ima višjo ali visoko šolo. Skoraj polovico delovnih mest, za katere so po-

trebni tehniki, zasedajo kvalificirani delavci. Itd. („Dolenjski list“ z dne 17. novembra 1966.)

Vojko Černelc piše v članku „Preveč krčmarjev brez kompasa“ takole:

„Za izboljšanje strukture strokovne usposobljenosti kadrov lahko največ storijo samoupravni organi delovnih organizacij. Zavedati se moramo, da strokovne strukture ne bomo mogli popraviti čez noč. Potreben je daljši proces, vendar bi ga morali čimprej začeti.“ (Delo z dne 23. oktobra 1966.)

Zadnje čase je v javnosti precej razprav o neustrezni strukturi zaposlenih v naši industriji, zlasti na vodilnih mestih in v strokovnih službah. Zdi se, da bo ena nalog reforme tudi ta — odpreti vrata tovarn šolanim ljudem. Brez strokovnjakov ne bo šlo. Ako bodo delovne organizacije še dolgo ohranjale takšno neustrezno strokovno strukturo zaposlenih ljudi, se jim bo to prej ali slej maščevalo. Izkušnje napredne industrije drugod po svetu kažejo, da brez šolanih strokovnjakov ni ne sodobne organizacije ne razvite tehnologije. Pri nas pa marsikje mislijo, da se bodo merili s svetom ob tako neugodni strukturi zaposlenih. Tak „čudež“ ni mogoč.

Škofjeloška občina je imela v prvih sedmih mesecih let, proračunskega leta samo pol milijarde starih din dohodkov, t. j. samo 48% od predvidene višine. Spričo zmanjšanih dohodkov so najprej morali znižati izdatke za 5—10%, pozneje pa še bolj občutno.

Umrli so. V Ljubljani: Erna Koželj Marija Podlesnik, upok., Pavel Kroupa, upok., ing. arch. Vinko Lenarčič-Lenart Ivana Jager roj. Komatar, biv. gost. in Jože Krap, gradbeni delovodja v p. v Novem mestu, Ana Zupet roj. Lončar v Horjulu, Jožefa Hirsčelj v Litiji, Fraačička Unetič roj. Strgar v Sajevecih, Danijel Omerzu v Slovenski Bistrici, Vid Debevec, elektrovarilec v Čužni vasi, Julstina Marčič na Jesenicah, Jožefa Poljšek v Celju, Ivan Klopčič, ključavničar v Domžalah, Ivan Jakopin, milničnik na Brdu, Rudolf Lobe, pos. na Krki in Marija Mlakar roj. Čad v Domžalah.

SLOVENCIV ARGENTINI

BUENOS AIRES

Slovenski pevski zbor Gallus je imel pod vodstvom svojega pevovodje dr. Julija Savellija v soboto, 10. in v nedeljo 11. t. m. v Slovenski hiši uspel koncert Marijinih pesmi. Poročilo o njem bomo prinesli v božični številki.

Osebnosti

Novi slovenski elektro-inženir. Dne 24. novembra je diplomiral na univerzi v La Plati g. Martin Ciril Povše. Kot sedemletni Trnovčan je prišel leta 1948 s svojimi starši in sestro Lurško v Argentino ter se z njimi naselil v San Luisu. Tu je tudi obiskoval ljudsko šolo ter z dobrim uspehom dokončal tudi učiteljske. Nato se je vpisal v San Luisu na vseučilišče ter na njem dve leti študiral fiziko, nakar je prešel na univerzo v La Plati, kjer je 24. novembra prejel diplomsko elektro-inženirja. Ob sklepu akademskega študija mu iskreno čestitamo ter želimo veliko uspeha v poklicnem delu.

Družinska sreča. V družini Ivana Bevc in njegove žene g. Celijske roj. Mondolina se je rodila hčerka. Pri krstu je dobila ime Monika. Za botra sta bila Zina in Francisco Cosia. Srečni družini naše čestitke.

Ob zaključku lista: Umrli sta ga, Jožefa Šturm, mati g. Jože por. Andrejak ter Franceta Šturm, in ga. Pavla Žirovnik, mati slikarice gđe. Metke Žirovnik. Naj počivata v miru, preostalih naše iskreno sožalje.

Janez Jalen

Trop brez zvoncev

Povest

„Sedaj pade po meni,“ se je ustrašil Kranberger. Vencelj ga je ostro pogledal in se na vsa usta zasmejal: „Oh, Kranberger ni hotel verjeti, da v Orlišču nad Savico v tistih prevenskih skalah letos spet orli gnezdi. Sem mu pa pokazal tole pero.“ Hrubečka je dvignil kučmo nad liter. „Hribarjev Peter, ki v svojem lovišču vse pretakne, me je počastil z njim. Pa se je gospod Kranberger vdal, ko ve, da se na Petrovo besedo vsak lahko zanese. No, ali ni bilo tako?“

„Tako približno, da“ je moral pritrčiti žandar, da se je ognil kazni zavoljo nepravilnega izvrševanja službe. Za naprej je bil pa tisti večer kaj redkobeseden.

Vencelj je od stave spil en sam kozarec vina. Ni se mu ljubilo dolgo sedeti. Poklical je črta ter odšel.

Zunaj je že na rahlo zmrzovalo. Tu pa tam je še kanila kaplja od strehe.

Doma si je privoščil še kozareček brinjevca. Zazelel si je Petrove družine. Nazadnje se je pričel pa kar s črtom pogovarjati o Hedi.

Peter je šel naravnost domov. Čeprav je bil truden, dolgo ni mogel zaspati.

V Studoru je pa skoro vso noč skovikala sova.

Ogrožen spodrastek

Sneg se je odmikal vsak dan više pod skalne vrhove. V rebrih so se razcevele karjice in resje, izpod grmov pa je pogleda modrooki jetrniki. Plotove so zlato obrobile trobentice, ob razlivih vode pa je odgnala trava.

Drevje je najprej ozelenelo za Svetim Duhom. V zbere činkavev in senic, drozdov in kosov in med nabiranje detlov je zapela kukavica. Zelenje je v dobrem tednu pregnilo obe dolini. Poganjalo se je dan za dnevom više po pobožjih navzgor v planine.

Zajci so se zgodaj spari in preden so pričeli ptiči valiti, je Hribarjev Peter že presledil prvi spodrastek.

V loviščih je utihnil petelin, najprej debeli, kmalu za njim pa tudi ruševci. Kokoši so skrbno skrivale kečke pred pernatimi ujedami in dlakastimi roparji.

V skrbi za odrasčajoči zarod je lisica tudi čez dan stikovala za plenom.

Iz orlovega gnezda nad Savico se je tu pa tam oglasilo piskajoče čivkanje, kateremu je Peter že večkrat pazno prisluhnil in po njem sodil, da je orlica izvalila enega samega mladiča.

V nižjih planinah so od jutra do večera pozvanjali zvonce in se zaspano oglašali tudi ponoči v hlevih; okrog stanov so pa spet vriskali planšarji in prepevale planšarice.

Tkalčeva je planinila na Vógarju. Njenega stanu se je Peter vselej ognil, pa se na Vógarju tudi v drugem nobenem nikoli ni ustavljal, čeprav je bil dostikrat potreben požirka gorkega mleka.

Mlada traba je oskominila gamse in srnjad. Peter jim je narejal nove solnice, razdiral pa stare, ki niso bile več za rabo.

Skoraj polna luna je obevala pomlad, razlito čez Bohinj in njegove gore. Petru je prisijala prav na posteljo. Prebudila ga je. Misli je, da ga kliče

CARAPACHAY

V soboto 19. novembra t. l. je carapachayski oder vpriporil v Argentini nastalo burko Janeza Gliška „Ne kliči vraga“.

Motiv za to burko je vzlet iz stare nemške literature, ki se je delno uveljavila tudi pri nas v Sloveniji, kjer je za podeželske odre manjkalo njim primernih igre. Pod tem imenom smo poznali enodejanko, ki so jo nekateri režiserji tudi prikrojili.

Pred igro je režiser g. Petelin pozdravil vse navzoče in pojasnil, da so se dogodki vršili v naših krajih Evrope in to v času, ko so še vaše cernice proti polnoči zletele skozi dimnik na prosto, zajahale metlo in odletele na Klek. V času, ko so se še gozdni škrtarji razleteli po vaseh in nadlegovali mlade zaljubljenice. Še v času, ko so gozdne vile delile dobrote revnim ljudem, ko je volkodlak napadal mirne potnike in prišel na zemljo tudi hudič, ki je od časa do časa vzel s seboj kako grešno dušo v opomin ostalim.

„Ne kliči vraga“ ima tri dejanja s predigro, v kateri pisatelj hoče predstaviti igralce v bolj stvarni obliki, kot so po dvoranah razdeljeni letaki.

Motiv igre: Bogat kmet na noben način ne privoli, da bi se njegova hči omožila z bajtarskim sinom. Kolne skoro v črno. Pretepa ženo in hčer. Pride hudič, hoče ga vzeti s seboj v oblubo, da ga bodo tam doli spekli na ražnju kot janca. Omehta se in privoli v poroko.

Glavno vlogo, kmeta in župana Grčarja je igral g. Tršan. Ako bi rekel, da ni bil pravi posnetek takih mogočnejev v domovini, bi bil v zmoti. S svojo močno igro je vezal soigravce, da niso utegnili popustiti niti v scenah, kjer bi bilo to možno.

Brž je stopal za njim vaški čuvaj v osebi g. Sanavrnika. Je bil pojava, kot si jo je zamislil pisatelj. Dvorana mu je sledila od koraka do koraka in mu pritrjevala. Naravnost posrečen je bil v družbi z vaškim beračem, ki ga je igral g. Žaklič, pač na način, ki ga more zadeti le on. Škoda, da je sem in tja ostala kakva beseda nerazumljiva.

Prikopna pojava je bil Trobec v osebi g. Klemena. Prijetna je scena, kjer pripoveduje o toploti svoje duše, ki ga vleče domov k ženi. Njegova žena, gđ. Dovčeva, je bila prvič na odru, pa je podobno, da je v njej veliko igralske sposobnosti. Kmet Vrban je bil g. Dragan. Dobro se je držal. Prav posrečen nastop. Ne morem pa skoro izraziti prikupnosti, ki jo je skoro v vsej igri prikazala njegova žena Franca, gđe. Draganova. S svojo igralsko sposobnostjo je spravila večkrat v smeh vso dvorano.

Kmet Drenovec, g. Korošec ml. in njegova žena Marjana, gđ. Mramorjeva, sta zelo dobro predstavila dokaj ponižni kmetijski par.

Izredno dobro pojava je ustvarila Katra, žena Grčarja, ki jo je igrala gđ. Klemenčičeva. Mnogo igralskega talenta je bilo čutiti v njeni igri posebno takrat, ko se je postavila po robu svojemu možu. Prijetna pojava je bila njena hči Lizika, gđ. Sušnikova. Mogla bi biti nekoliko bolj korajžna. Enako bi mogel trdititi tudi za Janeza, njenega ženina g. Pleška ml. Ne rečem pa, da niso bile vse njune scene prav simpatične.

Prava vročina v igri pa je nastala, ko se je pojavil Lucifer. Z močnim glasom in odločnimi gestami je dosegel močan učinek. Bil je odlično maskiran in najboljšje napravljen. (G. Sušnik)

Zaključuje igro gđ. Mramorjeva v vlogi sirote, ko se vrne iz mesta. Vse kar bi rekel, bi morda škodovalo njenemu krepkemu nastopu in odlični igri.

Prav dobre so bile maske. Scenarija prijatna. Razsvetljava prav tako (G. Korošec st.). Igra in igralci bi zaslužili bolj polno dvorano. Prav bi bilo, če igro ponavljajo, a to na nedeljo.

N. Vr.

SAN MARTIN

Zaključek slovenske šole

V soboto, 3. oktobra, je bila zaključna slovesnost v slovenski šoli v San Martinu, ki nosi ime po škofu dr. Gregoriju Rožmanu. Slovesnost je bila v veliki dvorani in se je ob tej priložnosti opazilo, da je dvorana hladna tudi ob pekočem soncu. Slovesnost se je začela s petjem slovenske himne „Naprej za našo Slavijo“. Predsednik krajevnega šolskega odbora g. Alojzij Rezelj je pozdravil vse navzoče, se prisrčno zahvalil učiteljskemu zboru za požrtvovalno in nesebično vzgojno delo ter odboru Slovenskega doma, ki daje z veseljem svoje prostore na razpologo šoli. Nato je sanmartinska mladina pokazala svojim staršem in ostalim gostom več lepih točk, ki so žele priznanje in pohvalo. Slišali smo Kunčičevo Slovensko zastavo in župančičeve žarke. Najmlajši oz. najmanjši so krepko zapeli ob spremljevanju mladinskega orkestra Peričice in Cigančka. Nato je petorica deklamirala Kunčičevo čudežno ptičko, trojica pa Kunčičevo Dežek zlati. Pristrčna je bila deklamacija štirih učenk „Moja mamica“. Med najlepše točke pa moremo šteti rajanje deklet na pesem „Slovenka sem“. Sledila je recitacija Meškove pesmi, Gregorčičeve Darivne in Aškerčevega Mejnika. Pod vodstvom g. Borisa Pavšerja je mladinski zbor lepo zapel štiri pesmi. Nato je prikoralo na oder vseh 15 letošnjih absolventov in absolventk slovenske šole. S prisrčno zornostjo deklamacijo so se zahvalili katehetu g. župniku Gregoriju Maliju in šolski voditeljici gđe. Katicji Kovač ter učiteljici gđe. Saši Harmanovi in učitelju g. Borisu Pavšerju za ves njihov trud skozi dolga leta od prvega razreda dalje. Gđ. Kovač je imela nato kratek poslovljni govor od te številne in po učnih uspehih zelo dobre skupine slovenskih fantov in deklet. Zastopnik Slovenskega doma g.

Vsak teden ena

SEM ŠEL ČEZ GMAJNICO...

Sem šel, sem šel čez gmajnico, sem šlihal ptičke pet lepo, so pele ptičke pesemco, od svoje ljubce grem domov.

Poprej k' se bom na breg podal, zelen klobuk na glavco djal, za nja bom dal pa perca dva, da me bo vidla dečelca.

Smersu se je v imenu sanmartinske slovenske skupnosti zahvalil učiteljskemu za njihovo nesebično delo; absolventkam in absolventom pa je v imenu doma razdelil dr. Jakličevo Svetlo pot. Slovesnost je zaključil predsednik šolskega odbora g. Rezelj. Sledila je pogostitev otrok.

Občni zbor Slovenskega doma v San Martinu je bil v nedeljo, 11. decembra, dopoldne. Kmalu po 10 ga je začel predsednik Leopold Novak. Pozdravil je vse navzoče, posebej še krajevnega dušnega pastirja g. župnika Gregorija Malija, ki se je za pozdrav zahvalil in spregovoril nekaj tehničnih besed o nalogah slovenskih domov. Odborniki so nato podali podrobna poročila o delovanju v pretekli dveletni poslovni dobi.

Predsednik je naštel in opisal nove gradnje v domu, ki so stale okrog 3 milijone pesov. Dve tretjini tega zneska so krili z zbirkami članstva, z dohodki prireditelj ter z odpisom računa za pločevinasto streho, katero je daroval g. Jože Leskovar. Predsednik se je zahvalil vsem, ki so pripomogli, da je dom kril skoro dve tretjini dolga, posebej še darovatelj pločevinaste strehe.

Blagajnik dr. Franc Zupanc je podal pregledno sliko o finančnem stanju doma. Aktivno premoženje znaša 4.860.691 pesov. Dolga je pa 983.482 pesov. Člani so vplačali na deležih 1.462.522 pesov.

Poročila so nato podali tajnik Franc Zorko, kulturni referent Rudolf Smersu, gospodar Karel Uršič in zastopnik Vzajemnega podpornega sklada Rafael Telič.

Na predlog nadzornika Franceta Fajfarja je bila odbor izglasovana razrešnica.

Pri volitvah novega odbora so bili izvoljeni: predsednik Ivan Dimnik, podpredsednika Gabriel Potočnik in Jože Zihler, tajnika Franc Zorko in Rafael Telič, blagajnika dr. Franc Zupanc in Franc Hrovat, gospodarja Alojzij Leskovec in Jože Skale, kulturni referent Rudolf Smersu, referent za šolska vprašanja Ivan Petkovšek. V nadzorni odbor so bili izvoljeni Franc Fajfar, Janko Marinšek, Leopold Novak, Stanko Marinc, ing. Milan Ecker in Janez Šušteršič. V vodstvo Vzajemnega podpornega sklada pa Rudolf Ribnikar, Rafael Telič in Stane Vidic.

Novi predsednik se je zahvalil za izvolitev. Posebno toplo zahvalo je naslovil na bivšega predsednika in vse bivše odbornike, ki so skozi tri poslovne dobe uspešno vodili delo Slovenskega doma v San Martinu.

že dan. Vstal je in zaslial biti polnoči. Bil je namenjen navsezgodaj oditi v lovišče. Ni mu bilo več vredno leči. Odpravil se je in odšel za Mostnico navzgor. Na Vógarju se to pot ni bilo treba ogniti Jerčinemu stanu. Planšarji in planšarice so še vsi spali. Ves rosen je prispel Peter ob svitu v Hebat.

Skozi sklanjajoče se vejevje je opazil umazano rdečkasti liso. Nepremično je obstal, priprl na pol oči in skušal dognati, ali res vidi strnjaka, ali morebiti ne visi na srnjadino stežino samo odlomljena bukova veja, na kateri se rjavkasto barva sušeče se listje. Dolgo je zrl v isto smer, da skoraj ni trenil z očesom. Čakal je, da se srnjak prestopi ali vsaj pregane, ali da veter zamaje vejo. Oči so ga pričele ščemeti. Ni več držal. Neslišno se je pričel bližati. Prikril se je za debelo bukev. Previdno je pogledal izza debla. Kar mravljinca so mu zagomazali po telesu. Zagledal je nedaleč pred sabo v zanko ujeta srna. V istem trenutku je že držal v rokah za strel pripravljeno puško, kakor da bi se moral vsak čas izza drevja ali med grmovjem prikristi tisti, ki je zanko nastavljal. To bi zaorala!

Peter je dolgo čakal, budno pripravljen, da bi skočil kakor ris za vrat nepoznanemu brezvestnežu. Naokrog pa je bilo vse tiho in mirno, le drozd je zmerjal nekje lovcu za hrbtom: „Preklet, preklet, hudič.“

Peter se je sam sebi zazdel nespametno: „Stojim tukaj kakor bukov štor in se ne spomnim, da ni pod soncem tako prismojenega zankarja, da bi čakal v bližini ujetega plena, kdaj morebiti pride od kod kdo izmed zapriseženih lovcov, ki naj ga prime in izroči pravici!“

Previdno, da bi puščal čim manj sledi.

se je približal mrtvi srni. Ujela se je bila za vrat in se ni kdo ve kaj mučila, preden je poginila. Visoko jo je bila dvignila mlada bukev; celo parkeljci zadnjih nog se niso več dotikali tal. Po nabrekli vimeni je Peter spoznal, da je srna že dojila mladiča, morebiti še celo dva. Pa komaj. Ni bila take teže. Petru je ušla kletev. Pa že je jezo prevpila skrb za mladiča. Začel je ogledovati vsako bilko in vsak listič naokrog in kmalu izsledil vrtinec dlake in nekaj kapljic krvi. Blizu zraven, vrh za glavno debelega kamna, se je pa še skoraj kadilo iz temnega iztrebka. Peter je vedel, da je srnjakova vzela lisica. Nič manj se mu ni zdelo škoda za mladiča kakor matere. Gotovo bi ga bil še lahko ujel in odredil s kozjim mlekom. Znova je lovca popadla jeza na zankarja. Siknil je predse: „Nič. Dobiti te moram, in če te do sodnega dne čakam.“

Peter si je poiskal primeren zaklon. Ni mu ga bilo treba kaj prida prena-rejati. Splazil se je vanj, si napravil udoben sedež in si oskrbel razgled na vse strani. „Morebiti mi ne bo treba dolgo čakati. Morebiti pride pogledat še to jutro, saj je komaj sonce vžšlo. Morebiti?“

Kakor nese zakajen oglar, kateremu se je bilo posrečilo ujeti v nastavljen tulec jazbeca, ponosno svoj borni plen domov v kadeže se kopišče, preverjen, da ga nihče ne sme ustaviti, in ves vesel, ker bo po dolgem času njegova družina spet jedla meso in sam krajpada tudi, tako je pritovorila po razhojeni stezici mimo Petra velika črna mravlja škvastega črva in je očividno odklanjala tovarišice, ki so ji hotele pomagati nositi breme, kakor bi se bala za zasluženo priznanje. Peter se je spomnil na kruh in slanino, ki ju je bil vzel s sabo. Odvezal je oprtnik, potegnil lovski nož

iz nožnice in pričel jesti. Grede je pa razmišljal, kdo bi utegnil biti, ki na tako nečloveški način streže srnjadi po življenju. Da bi Znojce Martinč ali nekovi tovarišev kdo tako propadel, ni mogel verjeti. Hudo bi mu bilo, če bi kateri izmed njih prišel pogledat po uspehu nastavljenega zanke. Zelen si je pa, da bi pot prinesla mimo žandarja Kranbergerja. Ne morda zato, da bi njego dolžil najbolj protipostavnega lovec, pač pa zato, da bi mu dokazal, kako skrbno zna pasti svoj neozvočeni trop.

Skozi veje so začeli pogledovati sončni žarki. Petru je zadišal tobak kakor že davno ne. Pa se je zavedel, da bi ga rezek dim izdal. Da bi potolažil nagajivo slo, je vtaknil kar prazno čedro v usta in vlekel skoznjno zrak k sebi. Zazdel se je podoben otroku, ki ga mati pomiri s prazno mosljo.

Sonce je posušilo roso. Ptiči so utih-nili. Zivad se je poskrila po sencah. Na jasi pred njim so se pa razživeli hrošči. Čebele in pisani metulji so obletavali lepo cvetje. Na mrtvo srno so pribrenčale muhe. V njega samega so se pa začeli zaletavati obadi. Oglasila se je tudi žega.

V popoldanski vročini se pe prihljuje-no splazil do studenca, se napil vode in se spet vtihotapil v koč. Svoj sedež si je še bolj udobno uredil. Tožiti se mu je začelo. Nekajkrat se mu je zadremalo. Pa kaj, ko mu muhe niso dale pokoja!

Da mu je hitreje mineval čas, je Peter opozoval mravlje na stezici pred sabo, ko vsaka kakor na enoten ukaz hiti po svojem delu. V njegovo razmišljanje pa se je začela zaletavati kakor nadležna drobna mušica, katere ne moreš in ne moreš odpoditi, misel na Tkalčevu Jerco.

(Dalje prihodnjic)

SLOVENCI PO SVETU

KANADA

V Winnipegu se je v tamošnji cerkveni dvorani v zadnjem času dvakrat zbralo veliko Slovencev. Prvič je bilo to zadnja nedelja v septembru, ko so imeli v fari prvo sv. obhajilo slovenskih otrok, nato pa z njimi pogostitev v dvorani. V soboto 5. novembra je pa bila v dvorani velika pojedina, s katero so se Slovenci v Winnipegu poslovili od svojega dosedanjega dušnega pastirja g. Jožefa Mejača CM, sprejeli pa novega župnika g. Jožefa Časla CM. G. Mejač je med Slovenci v Winnipegu deloval skoro 4 leta. Na njegovo delovanje v tem mestu bo vedno spominjala prenovitev protestantske cerkve in dvorane, ki so jo Slovenci kupili malo pred njegovim prihodom v ta kraj. Te duhovniške spremembe je izvedel ob zadnji kanonični vizitaciji vrhovni predstojnik Jugoslovanske misijske province g. Franc Jereb.

AVSTRALIJA

V Melbournu so slovenski otroci pod vodstvom šolskih sester uprizorili mladinsko igrano Poveljska piščalka.

V Slomškovem domu v Melbournu imajo slovenske šolske sestre otroški vrtec. V teku je akcija, da bo tudi uradno priznan.

V Geelongu bodo imeli Slovenci slovensko mašo vsako drugo nedeljo v mesecu in sicer ob pol dvanajstih. Prvič bo 11. decembra.

PO SPORTNEM SVETU

Argentinski nogometni prvak za leto 1966 je Racing iz Avellanede, ki je v 38 kolinah nabral 61 točk. Pet točk za njim River Plate, sledi Boca Juniors s 48, po 46 točk pa imata San Lorenzo in Vélez Sarfield. V prvo ligo bo prišel klub Union iz Santa Fé, izpadel pa ne bo noben klub. Komisar Argentinske nogometne zveze je napovedal reorganizacijo prvenstva za prihodnje leto. Prva liga bo razdeljena v dve skupini, za nastov prvaka bo potem posebno tekmovanje, ki se ga bodo poleg 4 klubov iz obeh skupin udeležili tudi prvaki iz notr. države.

Pred časom smo poročali, da je Miro Cerar na svetovnem prvenstvu v orodni telovadbi dobil zlato medaljo pri vaji na konju z ročaji. V skupni oceni tekmovalcev v dvanajsterboju si je Cerar osvojil četrto mesto. Prvo mesto je zasedel Voronin (SZ), drugo in tretje Japonca Curumi in Nakajama. Cerar je poleg zlata medalje na konju z ročaji dobil še bronasto na bradlji, četrto mesto pa je zasedel na drogu.

V Dortmundu so Jugoslavijo zastopali poleg Cerarja še Kersnić, Brodnik, Kuessel, Petrovič in Anič, ki so se uvrstili kot ekipa na sedmo mesto. Med posamezniki pa so bili: 38. Kersnić, 55. Brodnik, 56. Kuessel, 59. Petrovič in 70. Anič.

Vestnik SFZ

Lahkotletski turnir

V Slovenski vasi dne 18. decembra 1966.

9.15	Tek na 1500 m SFZ
9.15	Serie 300 m SDO
10.15	Skok v daljavo SFZ
10.45	Skok v daljavo SDO
11.15	Serie 400 m SFZ
11.30	Skok v višino SDO
11.50	Skok v višino SFZ
12.15	Serie 80 m SDO
12.40	Serie 100 m SFZ
Kosilo	
15.00	Met krogle SFZ
15.45	Met diska SFZ
16.30	Final 80 m SDO
17.00	Final 100 m SFZ
17.30	Final 300 m SDO
18.00	Final 400 m SFZ

OBVESTILA

Sobota, 17. decembra:

Odhod narasčajnic in mladenk na taborjenje v Chascomus. Iz Slovenske hiše ob 8, iz Našega doma ob 7.30.

V Našem domu v San Justu ob 21 kulturni večer ob 60-letnici smrti pesnika Simona Gregorčiča, nato predvajanje barvnega filma o desetletnem jubileju Našega doma.

V Slomškovem domu ob 20 diapozitivni o slovenski odpravi na kontinentalni led.

Izlet slovenskih otrok v Lomas de Zamora.

V Slovenski hiši ob 19 sestanek članov SKAD-a. Predava g. dr. Mirko Gogala o „Znanosti in veri“.

Nedelja, 18. decembra:

V Slovenskem domu v San Martinu sestanek članic SDO ob 10.

Turnir lahke atletike v Slov. vasi. Informativni sestanek članov Slomškovega doma ob 11.

Na Pristavi bo nastopil mladinski odsek z igrano Kralj Matjaž in Alenčica. Otroška prirediteljska združena z otvornitvijo otroškega igrišča, risarskim tečajem in nagradnim žrebanjem bo v Slomškovem domu popoldne.

Petek, 23. decembra:

Oktet mladinskega zbora iz Berazateguija bo pel ob 17.30 na Radio Provincia slovenske božične pesmi.

Sobota, 24. decembra:

V Slovenski hiši polnočnica. Poje Gallus.

VARČEVANJE JE PODLAGA VSAKEMU ZDRAVEMU GOSPODARSKEMU NAPREDKU. VLAGAJTE SVOJE PRIHRANKE VARNO IN NA LEPE OBRESTITI V SLOVENSKO HRANILNICO, URE OB SOBOTAH OD 16—20 IN OB TORKIH OD 18—20. URE. BME. MITRE 97 — RAMOS MEJA — T. E. 658-6574 — URADNE

SLOMŠKOV DOM

nedelja, 18. decembra, ob 15:

OTROŠKA PRIREDITEV

- OTVORITEV IGRISČA
- RISARSKI NATEČAJ
- NAGRADNO ŽREBANJE

PRIDITE!

DRAMATSKI ODSEK

Slovenskega doma v Carapachayu priredi na novega leta dan ob 18 v svojem domu veseloigro

"NE KLIČI VRAGA"

Režija g. Petelir Albin
Scenerija g. Korošec Jože
Vsi rojaki vljudno vabljeni

NOVE PLOŠČE IN KNJIGE

Simon Rajer

Uruguay 743, 5. nadstr., pis. 506
9—12 15—18

Umrla je dne 13. decembra v 78. letu starosti naša draga mama, stara mama, tašča, sestra in teta, gospa

Jožefa Šturm roj. Lampič

V žalosti se tolažimo s tem, v kar verujemo po tistem pismu: „Kakor namreč v Adamu vsi umrjemo, tako bomo v Kristusu vsi oživelili“ (I. pismo Korinčanom 15, 22.)

Pokopali smo drago mamo danes na pokopališču v San Justu. Zahvaljujemo se vsem, ki so rajno obiskovali v bolnižni ali nam kakor koli pomagali v težkih dneh njenega umiranja; vsem udeležencem pogreba, darovalcem vencev, in vsem, ki se je spominjajo z dobrimi deli in v molitvi. Posebna zahvala pa velja č. g. J. Merniku za ureditev pogrebne sv. maše ter č. g. J. Kalanu in p. C. Petelinu za vodstvo pogreba in pokop.

Bog bodi plačnik!

Sin France z družino.

Hči Joža por. Andrejak z družino
in ostalo sorodstvo.

Buenos Aires, Ljubljana, 14. decembra 1966.

Mirko Kunčič:

ORGLICE

Jaz imam pa orglice,
orglice srebrne.
Kadar nanje zaigram,
se preteklost vrne.

Spet prijazno me pozdravi
bela cvetec v grščku,
spet v poljani, polni sonca,
mi zapoje ptička.

Grob samotni se odpre,
prebudi iz spanja
v njem se rajna mamica,
lepa kakor sanja.

Z njo pa oživijo vsi
davní moji spevi;
kot v procesiji gredo
mimo mladi dnevi...

Jaz imam pa orglice,
orglice srebrne.
Kadar nanje zaigram —
se vsa sreča vrne...

Lev Nikolajevič Tolstoj

Deklica in razbojnik

Deklica je pasla na travniku kravo. Kar pridejo razbojniki in ugrabijo deklico. Odvedejo jo v gozd na svoj dom in ji zaukažejo, naj jim kuha, priprav-

lja in šiva. Tako je deklica živela med razbojniki in jim delala, a ni vedela, kako bi jim ušla. Kadar so šli razbojniki z doma, so deklico vselej zaprli v hišo.

Nekoč odidejo vsi razbojniki in pozabijo zapreti hišo. Deklica si prinese slame, iz nje naredi punčko, jo ogrne v svojo obleko in posadi na okno. Sama pa se pomaze z medom in se pavlja v perju; tako je bila videti kakor strašna ptica. In zbeži iz razbojniške hiše.

Komaj pride do ceste, že zapazi, da ji gredo razbojniki naproti. Ti je pa ne spoznajo, ampak jo vprašajo: „Strašilo, povej nam, kaj počenja naša deklica?“ Ona pa jim odgovori: „Pomiva, pospravlja in šiva ter čaka pri oknu razbojnike.“ Nato še hitreje zbeži dalje.

Razbojniki pridejo domov in vidijo, da sedi nekdo pri oknu. Pozdravijo in reko: „Pozdravljena, deklica naša! Pridi in nam odpri vrata!“ Zdaj opazijo, da deklica molči in se ne gane. Začno jo kregati, a ta se za to nič ne zmeni. Jezni planejo v hišo, da bi deklico ubili. A tedaj opazijo, da to ni njih deklica, temveč slamnata donda. Jezni jo vržejo ven in si reko: „Deklica nas je prevarala!“

Deklica pa je med tem prišla do reke; tam se je umila in nato šla domov, kjer so jo sprejeli z nepopisnim veseljem.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69.9503
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B

FRANQUEO PAGADO

Concesión N° 5775

Concesión N° 3224

TARIFA REDUCIDA

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 910.387

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1966: za Argentino \$ 1.400,—. Pri pošiljanju po pošti doplačilo \$ 100,—. Za ZDA in Kanado: 12 dolarjev za pošiljanje z letalsko pošto, in 8 dolarjev za pošiljanje z navadno pošto.
Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T.E. 33-7213

Kakor sonce skozi glaz gre,
glaz ta se ne razbije,
glej, tako je rojen bil
Jezus iz Marije.

NEDELJA 25. DECEMBRA

OB 18. uri

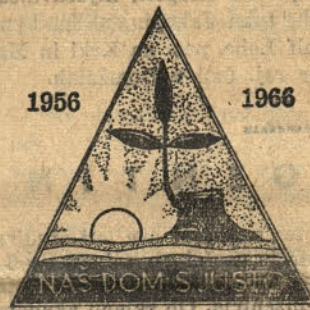
na vrtu Slomškovega doma:

Vsem slovenskim rojakom sporočamo, da se bo v NEDELJO 25. DECEMBRA na božični praznik vršila lepa prireditev na kateri bomo praznovali

SLOVENSKI BOŽIČ

- BOŽIČNA SV. MAŠA s petjem najlepših božičnih pesmi;
- SLOVENSKI OBIČAJI;
- BOŽIČNI MOTIVI — Skioptične slike v barvah.
- SMREKOVA VEJICA — božična igrlica

Na razpolago bodo tudi domača božična jedila.
Pridite, da skupno preživimo trenutke božičnih radosti!

NAŠ DOM V SAN JUSTU

V JUBILEJNEM 10. LETU

V soboto, 17. decembra, ob 21 v Mladinski dvorani Našega doma

kulturni večer:

OB 60-LETNICI SMRTI
PESNIKA SIMONA GREGORČIČA

O „Goriškem slavčku“ bo govoril univ. prof. dr. Tine Debeljak; Gregorčičeva dela bodo recitirali: g. Janez Perharič, gđ. Alenka Bras, gđ. Anica Klemen, gđ. Marija Tomažević;

Njegove pesmi bo pel domači pevski zbor (dirigent g. š. Drenšek)

Takoj nato:

Predvajanje barvnega filma o celodnevni prireditvi glavne proslave 10. obletnice Našega doma 9. oktobra t. l.

Vabljeni vsi Slovenci, posebej še primorski rojaki in vsi nastopajoči na proslavi 10. obletnice

NAŠI

Urejuje: MARTIN MIZERIT

MLADINI

Leto III.

Štev. 25

NAJ BO ZA...

Mama je postavila na štedilnik posodo z mlekom, da bi zavrelo. „Pa pazi, da ne bo skipele!“ je naročila Tinetu, ki je stal poleg nje. Mama je odšla na delo, Tinče pa je pazil.

Pa z mlekom je križ: kadar najbolj paziš, gotovo skipi. Komaj se je Tinče po dolgem čakanju ozrl okrog, že je mleko prikipele skoraj do roba. „Mama, mleko bo ušlo!“ zavpije Tinče. — „Vrata zapri, pa ne bo!“ mru nagaja sestra Marica. Mama priteče k štedilniku, pa je že prepozno — mleko je ves „ušlo“ preko roba posode na štedilnik. Zavrčalo je in prav neprijetno zadisalo po kuhinji.

„Pa naj bo za duše v vicah!“ je vzdihnila mama, odstavila mleko in poučila Tinčeta, naj drugič bolj pazi.

Tinče pramišlja: „Le kaj imajo duše v vicah od razlitega mleka?“ Pa vpraša očka, kaj je s to rečjo.

„No, misli, da nimajo nič od tega. To svamo tako rečemo; je pa navada taka. — Ampak, čakaj no! O, seveda lahko imajo! Glej, mama bi se prav upravičeno lahko jezila na tebe, ker si premočno pazil in se ji zdi škoda mleka. Pa se ni. Premažala se je in to premagovanje je veliko vredno. Darovala ga je za duše v vicah — prav gotovo jim je s tem veliko pomagala! Seveda bi to premagovanje lahko darovala tudi v kak drug namen: za spreobrnence grešnikov, za pokoro in podobno. Čisto gotovo je, da takšna premagovanja pomagajo namenu, za katerega jih darujemo!“

No, ta razlaga je bila dobra šola za Tinčeta! Nič kolikokrat je od tedaj v svojih težavah tudi sam vzdihnil: „Naj bo za duše v vicah!“ ali kaj podobnega. Pa ne kar tako, ampak: čisto za res! Se oni dan, ko mu je zobozdravnik kar brez „injekcije“ izdrl piščav zob, ni nič jokal. In zobozdravnik ga je pohvalil, da je „priden“.

Seveda, ko bi zobozdravnik vedel, zakaj se je Tinče premagoval, bi ga nemara pohvalil še bolj!

PISAN DROBIZ

Spremeni črki!

Beseda ti moža pové,
ki v daljne kraje molit gre.
Če srednjo črko spremeniš,
moža hudobnega dobiš.

Le kaj je to?

Ob cesti stoji

in vedno molči,

le usta odpira

in pisma požira!

To je pa lahko!

Namesto črtice vstavi črke. Če boš izbral pravilne črke, boš bral beseda podobravno in navpično enako. Besede pa pomenijo:

— — — ptič

— — — žuželka

— — — brez drugih

Rešitev ugank v prihodnji številki.

NAŠI PREGOVORI —
O GOVORJENJU

Kdor mnogo govori,
veliko vreden ni!

Govori malo, slušaj rad
in vsak imel te bude rad!

Misli hitro, govori počasi;
dvakrat premisli, enkrat se oglasi!

Rešene uganke iz 24. številke:
Črkovna uganka: Puran; p/ura/n.
— Besedna uganka: Senca. — Čarobni kvadrat: voda, osem, dere, amen.